
DISFOTOPSIJA so nezaželeni svetlobni efekti po operaciji sive mreže in vstavitvi umetne leče v oko.

Menjavo umetne leče zaradi nezaželenih svetlobnih fenomenov potrebuje 0,1% operiranih oseb. Večje ali manjše težave pa ima kar 10% oseb.

DISFOTOPSIJA ima dva elementa:

- 1. KAJ BOLNIK VIDI**
- 2. KAKO BOLNIK NA SVETLOBNE POJAVE REAGIRA**

1. KAJ LAHKO VIDI BOLNIK:

- **Temporalna črnina** (negativna DISFOTOPSIJA) bolnik vidi črn polmesec v temporalnem delu perifernega vidnega polja. Ta je posledica »ring skotoma«, pojava, ki nastane, kadar umetna leča poveča sliko v centralnem vidnem polju, na periferiji pa slika ni povečana, ker tam svetloba ne gre skozi umetno lečo. Vmes je prazno polje »manjkajoče informacije«, ki ga bolnik zaznava kot črnino. Ta pojav je pogosto prisoten, kadar ima IOL visoko plus dioptrijo in kadar ima IOL visok refraktivni indeks. Na strani nosu ta pojav ni moteč, ker nos tam blokira vid.
- **Scintilirajoč vid:** je posledica odbojev svetlobe s sprednje strani umetne leče.
- **Lok:** V nočnih razmerah bolnik včasih vidi rob IOL v obliki loka.
- **»Flare«** ang. (ni ustrezne slovenske besede, bleščanje): fenomen, ki je najizrazitejši ponoči, povzroča ga koma (aberacija, neenakomeren lom svetlobe skozi različne dele umetne leče). Najbolj pomaga predpis očal za nočno vožnjo s korekcijo tudi najmanjše dioptrije. Tudi zožitev zenice s kapljicami je lahko v pomoč.
- **Halo** pojav koncentričnih krogov v vidnem polju pri multifokalnih lečah. Multifokalne leče delujejo na principu koncentričnih krogov in s časom se na te haloje bolnik navadi in niso več moteči.

2. REAKCIJA BOLNIKA NA NEZAŽELENE SVETLOBNE POJAVE:

Vseh nezaželenih svetlobnih fenomenov ni mogoče eliminirati in jih tudi ni potrebno zaradi centralne adaptacije. Naši možgani so sposobni izključiti iz doživetja nezaželene svetlobne fenomene in to tudi storijo, če jim damo čas in jih k doživetju teh fenomenov ne spodbujamo z našo pretirano pozornostjo. Z usmeritvijo pozornosti lahko precej vplivamo na doživetje naših možganov (npr.: ves dan se koncentrirajte na to, kako se blago desne hlačnice dotika kolena). Proti koncu tega dne vas bo gotovo to koleno na mestu dotikanja prav bolelo. Zvežite si roke za hrbtom in si mislite, kako bi bilo hudo, če bi vas srbel nos. Prav gotovo vas bo v kratkem začel neznosno srbeti, vi pa se ne morete popraskati. Enako je, če se po operaciji sive mreže ves dan koncentrirate na nezaželene svetlobne efekte. Efekti postajajo tem izrazitejši, bolj kot mislite nanje in nastane začaran krog.

KAJ STORITI?

Najlepše bi bilo, da teh svetlobnih fenomenov sploh ne bi bilo. A kirurgija katarakte in umetne leče še niso dosegle te stopnje, da bi se jim bilo možno izogniti v celoti. Tukaj je nekaj nasvetov za bolnike:

- Imejte realna pričakovanja pred operacijo, seznanite se s čim več dejstvi, tudi z možnostjo pojava teh fenomenov. V tem primeru po operaciji nismo presenečeni. Ker vemo, da so možni razni pojavi, se ne fokusiramo toliko na njih, se jih ne ustrašimo, potrudimo se jih ignorirati. Možganom moramo dati možnost prilagoditve.
- Uporabljajte predpisana očala, tudi če je dioptrija čisto majhna. Nekorigirana, tudi čisto majhna dioptrija lahko pojača nezaželene svetlobne efekte.
- **Povejte svojemu zdravniku za svoje težave, ne bojte se, da bi vam kaj zameril ali celo mislil, da niste pri pravi! Lahko dobite le kakšen nasvet ali celo kakšne kapljice za zožitev zenice, ki vam lahko začasno pomagajo, dokler se možgani ne prilagodijo. Tudi zdravniki potrebujemo povratno informacijo.**
- Pozornost usmerite na tiste kvalitete vida, ki so po operaciji boljše kot so bile pred operacijo.